

Un oceà de dubtes

Els oceans i les espècies marines seran els protagonistes del panorama ecològic dels propers dotze mesos. Conscienciar governs i opinió pública és una de les principals expectatives del 1998.

XAVIER DURAN

El 1998 serà l'any dedicat al major component de la superfície de la Terra: els oceans. Aquests sistemes que superen de molt la superfície ocupada per terra ferma en seran protagonistes, com a parts amenaçades i que requereixen una atenció especial. L'any internacional dels oceans haurà de permetre, si és que aquestes celebracions serveixen de gaire, perquè es prengui consciència sobre el valor dels oceans i la forma com els anem malmetent a poc a poc.

Amb els oceans passa com amb altres protagonistes: quan els dediquem un any sembla que l'haguem d'aprofitar, perquè l'any següent molta gent ja no hi pensarà. Per evitar això, al marge dels actes i celebracions de rigor, el 1998 s'intentarà potenciar institucions permanents que ajudin a preservar els oceans. L'avinentsa de l'Expo de Lisboa, també dedicada als oceans, permetrà incidir més sobre el valor científic i ecològic d'aquests sistemes.

Els oceans són grans màquines tèrmiques i responsables de gran part del clima del planeta. Tant perquè dissolen gasos com el diòxid de carboni, com pels corrents d'aigua freda o calenta que modifiquen les condicions climàtiques arreu de la Terra. Els oceans són un element que pot fer canviar les condicions que imperen a qualsevol lloc. I el clima, precisament, continuarà essent protagonista l'any vinent. Després dels tímids i laboriosos avenços de Kyoto, Buenos Aires rebrà novament representants de tots els governs per continuar negociant mesures contra l'escalfament global.

Aquesta reunió haurà de servir per

analitzar què ha passat després de la conferència celebrada a la ciutat japonesa. Així, caldrà veure quants parlaments i quants governs han ratificat els acords signats i, sobretot, observar què ha passat als Estats Units. També, segons diuen els optimistes, podria servir per signar uns nous acords que encara anessin més enllà. Una cosa difícil si tenim en compte que, per actuar, hom exigeix als climatòlegs unes certeses que si es demanessin als economistes ens mantindrien unes quantes dècades sense cap mesura respecte al preu del diner o l'atur, posem per cas.

Quan es produeixi la reunió de Buenos Aires, és més que probable que hagin aparegut noves dades sobre el canvi climàtic. I normalment, les que apareixen, tot i que tenen els matisos i no esvaeixen tots els dubtes, insisteixen a cridar l'atenció sobre la necessitat de prendre mesures. Sempre que el grup de pressió del petroli i el del carbó ho permetin. De fet, el major dubte és saber si aquests grups continuaran dictant què cal fer.

Als Països Catalans també hi haurà una reunió internacional sobre un dels efectes del canvi climàtic. El programa Lucc (Land Use and Cover Change, "canvi en l'ús del sòl i en la coberta"), que té la seu a Barcelona, celebrarà en aquesta ciutat una reunió internacional entre el 14 i el 18 de març. El programa Lucc estudia els efectes dels canvis del clima, de la composició atmosfèrica i de l'ús del sòl. Són canvis que es retroalimenten i s'afecten mútuament. La conferència de Barcelona inclourà aquests temes, i posarà atenció a l'impacte que tenen en l'agricultura, en la biodiversitat, en els boscos i en la vegetació a escala local i global.

Els oceans, que no deixen de ser la major coberta del planeta, tindran, doncs, el seu protagonisme durant tot l'any. El seu efecte ha de ser recordat també a Buenos Aires i a Barcelona. I tant de bo que el nom de la capital argentina sigui premonitori de decisions importants sobre canvis en la nostra atmosfera.

Altres coses que passaran l'any vinent tenen una lectura ambiental, però també mèdica i ètica. Després de l'autorització d'algunes plantes transgèniques, podem esperar que ens arribin a les botigues aliments amb l'etiqueta que indica la procedència d'aquests conreus amb genoma manipulats. Juntament amb l'arribada d'aquesta nova revolució nutricional i agrícola, seguirà el debat sobre els seus possibles efectes, amb posicions aparentment irreconciliables: empreses i bona part de la comunitat científica a favor —amb els deguts controls— i molts grups ecologistes totalment en contra. A més, l'impacte econòmic d'uns productes que, en bona part, es gesten a les grans bosses de biodiversitat de països en desenvolupament, però que tenen un cost massa elevat perquè de moment beneficiïn la població d'aquests països.

Però el 1998 les manipulacions de l'ADN no seran presents solament en conreus i taula. Dolly, l'ovella clònica, ha estat triada pel setmanari *Science* com l'avenç científic de l'any cosa que l'ha convertida en una mena de *playmate* científica. A finals d'any naixerà la Polly, una altra ovella clònica que, en aquest cas, incorpora un gen humà capaç de produir el factor IX, que necessiten els hemofílics. Sens dubte, l'any 98 ens portarà sorpreses, amb aquesta mena de farmàcies ambulants que seran els

El 1998 es l'any internacional dels oceans. La seva importància no es limita a la multitud d'espècies que hi viuen (com la balena de la foto), ja que els oceans són també els principals responsables del clima del planeta.

animals transgènics. Sorpreses que no deixen de ser previsibles, però que causaran un notable impacte mediàtic.

I per acabar amb l'ADN, de segur que seguirem amb el que irònicament s'anomena el gen de la setmana. No passaran gaires dies seguits sense que algú descobreixi un nou gen que predisposa o provoca certa malaltia o certa anomalia. I això no només portarà a parlar de possibles teràpies, sinó també dels dubtes ètics que l'envolten.

Malauradament, cal esperar que el 98 la sida es continuï estenent i ho faci sobretot a països de l'Àfrica i el sud-est asiàtic, on la gent no pot pagar-se la teràpia triple. I també en el camp mèdic, queda el dubte de què podrem saber so-

bre el virus de la grip que, procedent de l'aviram, ha aparegut fa poc a Hong Kong. L'aniversari de la grip espanyola del 1918 significarà l'arribada d'un nou i agressiu virus?

No cal dir que Internet es continuarà estenent i que molts governs intentaran estendre-hi el control. Se'n sortirà Clinton, amb l'excusa de la pornografia, en els intents de controlar la xarxa? Quin paper faran Internet i el correu electrònic en règims poc o gens democràtics? Es vertebraran els Països Catalans de forma telemàtica abans que en altres camps? Com veiem, l'any que comença pot portar moltes notícies, però de moment, en l'any dels oceans, es presenta com un oceà de dubtes.

Galileu Galilei La "Courage" i els seus fills

Bertolt Brecht

En versió de Carme Serrallonga, us oferim aquestes dues obres que constitueixen unes fites fonamentals i determinants dins de la producció teatral de Bertolt Brecht.

Edicions de 1984
"Butxaca", 17

Tot el que ets capaç d'imaginar pot existir

Fun Chang

Un emperador de la Xina es qüestiona el sentit de la vida. Troba un vell savi que d'una manera inesperada li permet ampliar el seu camp de consciència i entreveure aspectes sorprenents de la vida. Un llibre vital.

Laertes

La dona en la Mallorca contemporània

Joana M. Escartín
i Aina R. Serrano

Aquesta monografia, centrada en l'illa de Mallorca, és una aportació nova, per mitjà d'una fructuosa perspectiva interdisciplinària, a la història social de la dona contemporània.

Eds. Documenta Balear
"Quaderns d'Història Cont. de les Balears", 6